

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) Croatia

Saturu nodrošina
Horvātija

Cietušo tiesības (katrā valstī)

Horvātija

Noziedzīgos nodarījumos cietušajiem pirmstiesas procesā un kriminālprocesā ir vairākas tiesības, turklāt īpaša aizsardzība tiek piemērota bērniem un cietušajiem noziedzīgos nodarījumos, kas vērsti pret seksuālo brīvību, un cilvēku tirdzniecības upuriem

Noziedzīgā nodarījumā cietušai personai ir:

1. tiesības piekļūt noziedzīgos nodarījumos cietušo atbalsta pakalpojumiem;
2. tiesības uz efektīvu psiholoģisku un cita veida profesionālu palīdzību un atbalstu, ko saskaņā ar tiesību aktiem sniedz struktūras, organizācijas un iestādes, kas nodrošina atbalstu noziedzīgos nodarījumos cietušajiem;
3. tiesības uz aizsardzību pret iebiedēšanu un atbaidību;
4. tiesības uz savas cieņas aizsardzību, sniedzot pierādījumus cietušās personas statusā;
5. tiesības tikt uzklašātam bez nepamatotas kavēšanās pēc ziņojuma sniegšanas par noziedzīgu nodarījumu un pēc tam vairs netikt nopratinātam kriminālprocesā vairāk nekā absolūti nepieciešams;
6. tiesības jebkādas darbības būt uzticības personas pavadībā;
7. tiesības tikt pakļautam minimālām medicīniskām procedūrām un tikai gadījumos, kad tās ir absolūti nepieciešamas kriminālprocesam;
8. tiesības iesniegt prasību par saukšanu pie kriminālatbildības vai privātas apsūdzības celšanu saskaņā ar Kriminālkodeksu (*Kazneni zakon*), tiesības piedalīties kriminālprocesā kā cietušajai pusei, tiesības saņemt informāciju par kriminālapsūdzības atcelšanu (Kriminālkodeksa 206. panta 3. punkts) un par prokurora (*državni odvjetnik*) lēmumu nerīkoties, kā arī tiesības virzīt kriminālvajāšanu individuāli bez prokurora;
9. tiesības no prokurora saņemt informāciju par pasākumiem, kas veikti saskaņā ar cietušās personas izvirzīto apsūdzību (Kriminālkodeksa 206a. pants) un iesniegt sūdzību vecākajam prokuroram (*viši državni odvjetnik*) (Kriminālkodeksa 206b. pants);
10. tiesības pieprasīt un bez nepamatotas kavēšanās saņemt informāciju par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja aizturēšanas vai apcietināšanas izbeigšanu, nodarījuma izdarītāja izbēgšanu vai atbrīvošanu no ieslodzījuma vietas, kā arī par pasākumiem kas veikti, lai nodrošinātu cietušā aizsardzību;
11. tiesības pieprasīt un saņemt informāciju par jebkādiem galīgiem lēmumiem, ar ko izbeidz kriminālprocesu;
12. citas tiesību aktos noteiktas tiesības.

Turklāt seksuāla rakstura noziedzīgos nodarījumos cietušām personām un cilvēku tirdzniecības upuriem ir tiesības:

1. pirms nopratināšanas saņemt no valsts budžeta finansētas speciālista konsultācijas;
2. izmantot no valsts budžeta finansētus pārstāvja pakalpojumus;
3. pieprasīt, lai nopratināšanu policijas iecirknī vai prokuratūrā (*državno odvjetništvo*) veic tāda paša dzimuma persona, un, ja nopratināšanu veic atkārtoti, lai nopratinātājs būtu tā pati persona;
4. atteikties atbildēt uz jautājumiem, kas ir tieši saistīti ar personas personīgo dzīvi un nav saistīti ar noziedzīgo nodarījumu;
5. pieprasīt, lai nopratināšana tiktu veikta, izmantojot audiovizuālus palīgīdzekļus (Kriminālkodeksa

- 292. panta 4. punkts);
- 6. uz personas datu aizsardzību;
- 7. pieprasīt lietas izskatīšanu bez sabiedrības līdzdalības.

Ja noziedzīgā nodarījumā cietušais ir bērns, papildus iepriekš minētajām tiesībām viņam ir tiesības:

- 1. izmantot no valsts budžeta finansētus pārstāvja pakalpojumus;
- 2. uz personas datu aizsardzību;
- 3. uz lietas izskatīšanu bez sabiedrības līdzdalības.

Bērns ir jebkura persona, kura ir jaunāka par 18 gadiem.

Ja liecinieks vai cietušais ir bērns, izmeklēšanas tiesnesis to iztaujā liecinieku uzklaušanās sēdē un pavēsti nosūta bērna vecākiem vai aizbildņiem.

Privāta apsūdzība

Kad tiek ziņots par noziedzīgu nodarījumu, vairākumā gadījumu prokurors ierosina lietu pēc savas ierosmes.

Privātu apsūdzību var celt par noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas kriminālprocesa uzsākšana privātas apsūdzības ceļā. Privāta apsūdzība jāceļ trīs mēnešu laikā no dienas, kad pilnvarotā fiziskā vai juridiskā persona uzzinājusi par noziedzīgu nodarījumu un tā izdarītāju.

Blakusprasība par zaudējumu atlīdzību

Cietusī puse var iesniegt pieteikumu par civilprasības pievienošanu kriminālprocesam.

Noziedzīgā nodarījumā cietušais ir arī cietusī puse, un tai ir tiesības tiesā iesniegt blakusprasību par zaudējumu atlīdzību.

Blakusprasība var ietvert šādus prasījumus:

- piešķirt kompensāciju par zaudējumiem, kas var būt gan materiāli, gan nemateriāli (pārciestās sāpes, bailes);
- atdot personīgās mantas, ja cietusī puse var pierādīt, ka viņa ir bijusi to īpašnieks vai likumīgais turētājs;
- anulēt konkrētu darījumu, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā noticis darījums ar īpašumu (ja atbildētājs piespiedis cietušo noslēgt līgumu).

Blakusprasību par zaudējumu atlīdzību var iesniegt kriminālprocesa laikā vai kā atsevišķu civilprasību pret atbildētāju. Ja šāda prasība tiek iesniegta kriminālprocesa laikā, lai to pieņemtu, tiesai apsūdzētais vispirms jāatzīst par vainīgu.

Tas nav priekšnoteikums, lai prasību sekmīgi izskatītu civilprocesā.

Cietušo personu tiesības izmeklēšanas laikā un kriminālprocesā

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, ir šādas tiesības:

- sazināties savā valodā, arī nedzirdīgo un nedzirdīgu neredzīgo zīmju valodā, un saņemt tulka palīdzību, ja cietušais nesaprot horvātu valodu vai nerunā tajā, vai tulkotāja vai surdotulka palīdzību, ja cietušais ir nedzirdīgs vai nedzirdīgs neredzīgais;
- iesniegt blakusprasību par zaudējumu atlīdzību un priekšlikumus par pagaidu noregulējumu;
- tikt pārstāvētam;
- sniegt faktus un pierādījumus;
- apmeklēt liecinieku uzklaušanos;
- apmeklēt tiesas sēdi, piedalīties liecinieku uzklaušanās un sniegt noslēguma paziņojumu;
- piekļūt lietas materiāliem;
- pieprasīt informāciju no prokurora par darbībām, kas veiktas, pamatojoties uz viņa ziņojumu, un iesniegt

- sūdzību vecākajam prokuroram;
- iesniegt apelācijas prasību;
- pieprasīt iepriekšējas situācijas atjaunošanu;
- saņemt paziņojumu par kriminālprocesa rezultātu.

Prokuratūrai un tiesai ir pienākums gan pirms kriminālprocesa, gan katrā tā posmā izvērtēt, vai ir jebkāda iespēja apsūdzētajam atlīdzināt cietušajai pusei noziedzīgā nodarījuma radītos zaudējumus. Prokuratūrai un tiesai ir arī pienākums informēt cietušo pusi par tiesībām sazināties savā valodā, arī nedzirdīgu un nedzirdīgu neredzīgo zīmju valodā, un saņemt tulka palīdzību, ja cietušais nerunā horvātu valodā vai to nesaprot, vai tulkotāja vai surdotulka palīdzību, ja cietušais ir nedzirdīgs vai nedzirdīgs neredzīgais, par tiesībām iesniegt blakusprasību par zaudējumu atlīdzību un priekšlikumus par pagaidu noregulējumu, par tiesībām vērst uzmanību uz faktiem un iesniegt pierādījumus, par tiesībām apmeklēt tiesas sēdi, piedalīties liecinieku uzklaušanās un sniegt noslēguma paziņojumu, par tiesībām piekļūt lietas materiāliem un par tiesībām no prokurora saņemt informāciju par pasākumiem, kas veikti saskaņā ar cietušās puses izvirzīto apsūdzību, un iesniegt sūdzību vecākajam prokuroram.

Tiesības saņemt finansiālu kompensāciju

Likums par finansiālu kompensāciju noziedzīgos nodarījumos cietušajiem (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela*) (Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis (*Narodne Novine (NN)*) Nr. 80/08 un Nr. 27/11) nosaka tiesības uz finansiālu kompensāciju personām, kuras cietušas tišā vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā, kas izdarīts Horvātijā, vai šādu personu radiniekiem atbilstoši likumā paredzētajiem nosacījumiem.

Ar to nosaka tiesības uz finansiālu kompensāciju tišā vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā cietušajiem un paredz priekšnosacījumus un procedūru kompensācijas tiesību īstenošanai, struktūras, kas pieņem lēmumus un piedalās lēmumu pieņemšanas procesā par tiesībām uz kompensāciju, un struktūras un procedūru pārrobežu lietās.

Tišā vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā cietušajiem ir tiesības uz finansiālu kompensāciju no valsts budžeta.

Policijai, prokuratūrai un tiesām ir pienākums sniegt informāciju par tiesībām uz kompensāciju, izsniegt vajadzīgās pieteikuma veidlapas un pēc cietušā pieprasījuma sniegt vispārīgus norādījumus un informāciju par to, kā aizpildīt pieteikumu, un par vajadzīgajiem apliecinošajiem dokumentiem.

Finansiālās kompensācijas pieteikumi jāiesniedz Tieslietu ministrijā, izmantojot veidlapu, ko var lejupielādēt ministrijas tīmekļa vietnē.

[Finansiālās kompensācijas pieteikuma veidlapa noziegumos cietušajiem_hr \(223 Kb\)](#)

Pieteikumi jāiesniedz sešu mēnešu laikā no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienas. Ja ir likumīgi iemesli, kuru dēļ cietušais nav varējis iesniegt šādu pieteikumu noteiktajā termiņā, viņam tas jāizdara trīs mēnešu laikā no dienas, kad šādi iemesli beiguši pastāvēt, un katrā ziņā trīs gadu laikā no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienas.

Ja cietušais ir nepilngadīga persona vai persona, kurai nav rīcībspējas, un viņa juridiskais pārstāvis sešu mēnešu laikā no noziedzīgā nodarījuma dienas nav iesniedzis prasību, sešu mēnešu termiņu sāk skaitīt no dienas, kad attiecīgā persona sasniedz 18 gadu vecumu, vai no dienas, kad pēc tam, kad cietusi persona kļuva pilngadīga, tika sākts kriminālprocess, vai arī no dienas, kad persona atguvusi rīcībspēju.

Personas, kuras ir tiesīgas saņemt finansiālu kompensāciju:

- vardarbīgā noziedzīgā nodarījumā cietušais, kurš ir Horvātijas Republikas pilsonis, Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis vai Eiropas Savienības pastāvīgais iedzīvotājs, un ja noziedzīgs nodarījums izdarīts Horvātijā;
- cietušais, kurš guvis smagus miesas bojājumus vai kura veselība noziedzīgā nodarījuma rezultātā ir pasliktinājusies (šāda persona ir tiesīga saņemt kompensāciju par ārstēšanās izmaksām, ja tās nesedz obligātā veselības apdrošināšana, par summu, kas nepārsniedz Horvātijas Republikā veiktās veselības apdrošināšanas summu, un kompensāciju par ienākumu zaudēšanu — ne vairāk kā 35 000 HRK);
- persona, kura ir mirušā cietušā tuvs radnieks (laulātais vai partneris, bērns, viens no vecākiem, viens no adoptētajiem, adoptēts bērns, patēvs vai pamāte, pabērns, viendzimuma partneris, kāds no vecvecākiem

un mazbērns, ja viņiem bijusi viena māsasimniecība ar cietušo) (šāda persona ir tiesīga saņemt kompensāciju par likumiskā apgādnieka zaudēšanu — ne vairāk kā 70 000 HRK);

- cietušā nāves gadījumā — persona, kura sedz apbedīšanas izdevumus, ir tiesīga saņemt kompensāciju ne vairāk kā 5000HRK;
- ja par noziedzīgu nodarījumu ir ziņots policijai vai prokuratūrai vai ja policija vai prokuratūra to ir reģistrējusi sešu mēnešu laikā no tā izdarīšanas dienas, neatkarīgi no tā, vai ir zināms noziedzīgā nodarījuma izdarītājs.

Nosakot kompensācijas summu, ņem vērā cietušā rīcību noziedzīga nodarījuma laikā un pēc noziedzīga nodarījuma, to, vai un ciktāl viņš ir veicinājis noziedzīga nodarījuma izdarīšanu vai zaudējumu radīšanu, to, vai persona ir tiešais cietušais un vai un kad tā ir ziņojusi par noziedzīgu nodarījumu kompetentajām iestādēm. Papildus novērtē cietušā sadarbošanos ar policiju un kompetentajām iestādēm, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītāju sauktu pie atbildības, ņemot vērā, vai tiešais cietušais ir veicinājis zaudējumu radīšanu vai palielinājis zaudējumus; katrā no šiem gadījumiem kompensāciju, ko cietušais ir tiesīgs saņemt, attiecīgi samazina. Kompensācijas pieteikumu noraida vai summu samazina, ja tiek konstatēts, ka cietušais bijis iesaistīts organizētā noziedzībā vai noziedzīgā organizācijā. Kompensāciju var atteikt vai summu var samazināt arī tad, ja pilnas kompensācija summas piešķiršana būtu pretrunā taisnīguma, morāles un sabiedriskās kārtības principam.

Paziņojums par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu

Ja atbildētājam ir piespriests brīvības atņemšanas sods, Tieslietu ministrijas Cietušo un liecinieku atbalsta dienests (*Služba za podršku žrtvama i svjedocima*) informē cietušo par ieslodzītā atbrīvošanas datumu (beznosacījuma atbrīvošana un nosacīta atbrīvošana).

Likumā noteiktais pienākums informēt cietušos par ieslodzīto atbrīvošanu

Saskaņā ar Likuma par izmaiņām un papildinājumiem Brīvības atņemšanas soda izpildes likumā (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) noteikumiem Tieslietu ministrijas Cietušo un liecinieku atbalsta dienestam ir jāinformē cietušais, cietusī puse vai to ģimene par ieslodzītā atbrīvošanu.

Cietušajiem paziņo par ieslodzītā atbrīvošanu gadījumos, kad noziedzīgs nodarījums ir vērsts pret seksuālo brīvību un seksuālo morāli, dzīvību un veselību, vai vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu gadījumos.

Minēto informāciju cietušajam, cietušajai pusei vai to ģimenei sniedz neatkarīgi no tā, vai ieslodzītais tiek atbrīvots bez nosacījumiem vai nosacīti.

Turklāt, ja tiek pieņemts lēmums par to, vai ir ieteicams atļaut ieslodzītajam pamest ieslodzījuma vietu, lai dotos uz tā pastāvīgo vai pagaidu dzīvesvietu, brīvības atņemšanas iestādes / ieslodzījuma vietas var pieprasīt, lai Cietušo un liecinieku atbalsta dienests sniedz informāciju par cietušā vai viņa ģimenes attieksmi pret šādu iespēju. Cietušo un liecinieku atbalsta dienests sagatavo ziņojumus brīvības atņemšanas iestādei / ieslodzījuma vietai, pamatojoties uz tā sarunām ar cietušo.

Atbalsts lieciniekiem un cietušajiem

Atbalstu lieciniekiem un cietušajiem Horvātijas Republikā koordinē Tieslietu ministrijas Cietušo un liecinieku atbalsta dienests.

Cietušie un liecinieki var saņemt atbalstu un informāciju par viņu tiesībām un par procedūrām no tiesu Cietušo un liecinieku atbalsta nodaļām.

Šādas nodaļas ir izveidotas septiņās apgabaltiesās (*županijski sudovi*), proti, Zagrebā, Zadarā, Osijekā, Vukovaros, Splitā, Sisakā un Rijekā. Minētās nodaļas sniedz emocionālu atbalstu, praktisku informāciju un informāciju par tiesībām cietušajiem, kā arī atbalstu un informāciju lieciniekiem un tos pavadošajām personām. Atbalstu sniedz arī kompetento vietējo un likumpārkāpumu tiesu nodaļas (*općinski sudovi* un *prekršajni sudovi*).

Informāciju par savām tiesībām un tiem pieejamās palīdzības veidu cietušie var arī saņemt, zvanot uz Nacionālā zvanu centra noziegumos un likumpārkāpumos cietušajiem bezmaksas tālruņa numuru 116 006 (sk. Nacionālā zvanu centra tīmekļa vietni).

Tieslietu ministrija arī sniedz cietušajiem un lieciniekiem atbalstu un informāciju par viņu tiesībām, un informācijas pieprasījumus var nosūtīt pa e-pastu uz šādu adresi: zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr vai uz Horvātijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietni: <https://pravosudje.gov.hr/>

Atbalsts cietušajiem un lieciniekiem pārrobežu lietās

Tieslietu ministrijā izveidotais Cietušo un liecinieku atbalsta dienests sniedz atbalstu un informāciju gan lieciniekiem, gan cietušajiem, kuri uzaicināti uz tiesu ar starptautiskās juridiskās palīdzības procedūras starpniecību (ieskaitot kara noziegumos cietušos).

Informācijas vēstules nosūta lieciniekiem, kuri uzaicināti sniegt liecības tiesās Horvātijas Republikā, vai lieciniekiem no Horvātijas, kuri uzaicināti ierasties ārvalstu tiesās.

Kara noziegumu lieciniekiem vajadzības gadījumā nodrošina fizisku aizsardzību un palīdzību saistībā ar viņu gatavošanos ceļam un ierašanos kompetentajā tiesu iestādē (tas attiecas uz lieciniekiem un citām procesa pusēm, ko uzaicina uz nopratināšanu kriminālprocesā saistībā ar kara noziegumiem, kura notiek kompetentajās tiesu iestādēs Horvātijas Republikā vai ārpus Horvātijas, ja šāds atbalsts ir saistīts ar starptautiskās juridiskās palīdzības pieprasījumu).

Lai atrastu vajadzīgo informāciju, noklikšķiniet uz tālāk norādītajām saitēm:

[1 Manas kā noziegumā cietušā tiesības](#)

[2 Ziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesvedības laikā](#)

[3 Manas tiesības pēc tiesvedības](#)

[4 Kompensācija](#)

[5 Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību](#)

 Lapa atjaunināta: 04/08/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņemšu no iestādes (piem., policijas, prokurora) pēc nozieguma izdarīšanas, bet pirms būšu par to ziņojis?

Kriminālprocesa kodekss nereglamentē to, kāds saturs jāiekļauj informācijas lapā, ko var izsniegt cietušajam pēc tam, kad nodarījumus ir izdarīts, bet pirms par to ir ziņots. Ikvienam ir tiesības un iespēja sazināties ar prokuratūru, lai ziņotu par noziegumu, sniegtu paziņojumu vai iesniegtu pieteikumu par jautājumu, kas ir prokurora kompetencē. Personas, kuras sazinās ar prokuratūru, saņem informāciju par to, kā ziņot par noziegumu, un citu pamatinformāciju par savām tiesībām un pienākumiem.

Policijas darbiniekiem ir jāreģistrē ziņojums par noziegumu, par ko ceļ apsūdzību *ex officio*.

Turklāt ikvienai personai ir tiesības uz atbilstošu policijas aizsardzību, ja ir pamatots iemesls šādu aizsardzību nodrošināt.

Cietušo un liecinieku atbalsta departamenti, ko izveidojušas septiņas županiju tiesas, sniedz cietušajiem emocionālu atbalstu un informāciju par viņu tiesībām (tostarp tehnisku un praktisku informāciju). Tie sniedz atbalstu un informāciju arī lieciniekiem, kā arī cietušo un liecinieku ģimenes locekļiem. Informāciju un atbalstu

sniedz neatkarīgi no procesa posma. Cietušie saņems informāciju un atbalstu pat tad, ja nav ziņojuši par noziegumu. Minētie departamenti arī nosūta cietušos un lieciniekus uz specializētām pilsoniskās sabiedrības iestādēm un organizācijām atkarībā no viņu vajadzībām.

Es nedzīvoju ES valstī, kurā noziegums tika izdarīts (ES pilsoņi un trešo valstu pilsoņi). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Noteikumi, kas reglamentē cietušo un civilprasītāju tiesības, ir vienādi piemērojami neatkarīgi no valstspiederības, jo Horvātijas krimināltiesību akti ir piemērojami attiecībā uz katru, kas izdara noziegumu Horvātijas robežās. Tiesvedības puses un dalībnieki ir tiesīgi lietot savu dzimto valodu.

Polīcijai, prokuratūrai un tiesām saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu un Likumu par noziegumos cietušajiem (finansiālu kompensāciju) ir pienākums sniegt noziegumos cietušajiem informāciju par viņu tiesībām, ko paredz minētie likumi. Tas nozīmē, ka prokuratūrai un tiesām ir pienākums izvērtēt iespējas, kā apsūdzētā persona gan pirms kriminālprocesa, gan jebkurā tā posmā varētu kompensēt cietušajai pusei zaudējumus vai kaitējumu, kas nodarīts ar nodarījumu, un informēt cietušo pusi — mutiski cietušajam saprotamā valodā un rakstiski horvātu vai angļu valodā — par tās tiesībām lietot dzimto valodu un iesniegt īpašumtiesisku prasījumu, kā arī par tās tiesībām saņemt kompensāciju). Prokuratūrai un tiesām ir arī jāsniedz cietušajam pēc viņa pieprasījuma vispārīgi norādījumi un informācija par to, kā aizpildīt prasības pieteikuma veidlapu un kādus pavaddokumentus iesniegt. Informācijas lapas, kurās ietverta informācija par cietušā tiesībām saņemt kompensāciju, kā arī kompensācijas prasības pieteikuma veidlapas ir pieejamas horvātu un angļu valodā. Šos dokumentus horvātu un angļu valodas versijās var lejupielādēt no Horvātijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnes.

Ikviens cietušais, kurš ziņo par noziegumu, saņem no policijas informāciju par savām tiesībām. Pēc mutiskas cietušā informēšanas par viņa tiesībām policijas darbinieks sniedz cietušajam arī rakstisku informāciju par tā tiesībām, kā arī pieejamo informāciju par cietušo aizsardzības un atbalsta pakalpojumiem, ieskaitot bezmaksas tālruņa numuru cietušo atbalstam.

Personas, kurām nav horvātu valodas zināšanu, var saņemt no policijas informācijas lapu par tiesībām citās valodās.

Brīvprātīgie, kuri strādā Valsts zvanu centrā noziegumos un likumpārkāpumos cietušajiem (116-006), sniedz emocionālu atbalstu, informāciju par tiesībām un praktisku informāciju. Viņi arī nosūta cietušos uz citiem kompetentiem dienestiem un organizācijām, lai nodrošinātu, ka cietušie saņem papildu informāciju un citu veidu atbalstu un palīdzību. Minētais palīdzības tālruņa numurs ir bezmaksas, darbojas darbdienās no plkst. 8.00 līdz 20.00, un tā darbinieki var pieņemt zvanus horvātu un angļu valodā.

Kādu informāciju es saņemšu, ja ziņošu par noziegumu?

a) Cietušais un cietusī puse ir tiesīgi divu mēnešu laikā no apsūdzību izvirzīšanas vai ziņošanas par noziegumu pieprasīt no prokuratūras informāciju par rīcību, kas īstenota, atbildot uz apsūdzībām/ziņojumu. Prokuratūra informē šīs personas par īstenoto rīcību saprātīgā termiņā, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no pieprasījuma dienas, ja vien šāds pieprasījums neapdraud procesa efektivitāti. Lēmums neizpaust šādu informāciju jāpaziņo cietušajam vai cietušajai pusei, kas iesniegusi pieprasījumu.

b) Prokurors ar lēmumu aptur izmeklēšanu šādos gadījumos:

- ja nodarījums, kura izdarīšanā persona ir apsūdzēta, nav nodarījums, par ko ceļ apsūdzību *ex officio*;
- ja apstākļi izslēdz apsūdzētā vainu, izņemot, ja prettiesiskā darbība izdarīta psihisku traucējumu iespaidā;
- ja attiecībā uz noziegumu ir iestājies noilgums vai ja par nodarījumu piemēro amnestiju vai apžēlošanu, vai ja ir citi apstākļi, kas pamato kriminālvajāšanas neturpināšanu; un
- ja nav pierādījumu, ka apsūdzētais ir izdarījis konkrēto nodarījumu.

Lēmumu apturēt izmeklēšanu nosūta cietušajai pusei un apsūdzētajam, kuru nekavējoties atbrīvo, ja viņš ir apcietināts vai aizturēts. Papildus vēstulei ar lēmumu cietusī puse saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 55. pantu saņem informāciju par to, kā patstāvīgi celt apsūdzību.

c) Pēc ziņojuma izskatīšanas un pārbaudes veikšanas prokuratūras informācijas sistēmā prokurors ar pamatotu

lēmumu noraida ziņojumu, ja no ziņojuma izriet,

- ka nodarījums nav nodarījums, par ko var celt apsūdzību *ex officio*;
- ka attiecībā uz nodarījumu ir iestājies noilgums vai ka par nodarījumu piemēro amnestiju vai apžēlošanu, ka lieta par nodarījumu jau ir galīgi iztiesāta vai ka ir citi apstākļi, kas pamato kriminālvajāšanas neturpināšanu;
- ka apstākļi izslēdz vainojamību;
- ka apsūdzēto personu nav pamatota iemesla turēt aizdomās par paziņotā nodarījuma izdarīšanu; vai
- ja ziņojumā ietvertā informācija liecina, ka ziņojums nav ticams.

Prokurora lēmums noraidīt ziņojumu nav pārsūdzams.

Ja vien Kriminālprocesa kodeksā nav paredzēts citādi, prokurors astoņu dienu laikā informē cietušo par savu lēmumu noraidīt ziņojumu un par tā noraidīšanas pamatu. Prokurors arī sniedz informāciju par to, kā cietušais pats var celt apsūdzību. Prokuroram nekavējoties jāinformē persona, kura iesniegusi ziņojumu, un apsūdzētais par savu lēmumu noraidīt ziņojumu, ja kāda no šīm personām ir to lūgusi.

Ja prokurors nevar novērtēt apgalvojumu ticamību, pamatojoties tikai uz ziņojumu, vai ja ziņojumā ietvertā informācija nerada pietiekamu pamatu, lai pieņemtu lēmumu uzsākt izmeklēšanu vai vākt pierādījumus, viņš pats veic izmeklēšanu vai uzdod to veikt policijai.

d) Apcietināto personu uzraugam nekavējoties jāatbrīvo apcietinātā vai aizturētā persona šādos gadījumos:

- ja prokurors ir licis to darīt;
- ja apcietinātā persona nav nopratināta likumā noteiktajā termiņā; vai
- ja aizturēšana ir atcelta.

e) Prokurors var izsaukt lieciniekus un ekspertus, lai tie palīdzētu iegūt pierādījumus. Pavēsti var nosūtīt arī izmeklētājs ar prokurora atļauju. Tiesa var izsaukt lieciniekus un ekspertus liecināt pierādījumu izskatīšanas sēdē vai ierasties uz tiesas sēdi. Kompetentā struktūra iepriekš nosaka pierādījumu vākšanas laiku un vietu. Izsauktā persona tiek brīdināta par neierašanās sekām.

Vai man ir tiesības uz bezmaksas mutiskās vai rakstiskās tulkošanas pakalpojumiem (kad es sazinos ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, ir šādas tiesības:

- lietot savu dzimto valodu (arī zīmju valodu) un prasīt tulka palīdzību, ja viņš nesaprot vai nepietiekami pārvalda horvātu valodu, vai zīmju valodas tulku, ja cietusī puse ir nedzirdīga vai vienlaikus nedzirdīga un neredzīga.

Kā iestāde nodrošinās to, ka es saprotu un mani saprot (ja esmu bērns; ja man ir invaliditāte)?

Ja vien atsevišķā likumā nav paredzēts citādi, izmeklēšanas tiesnesis pieņem liecību no bērna, kurš ir jaunāks par 14 gadiem. Uzklaušīšana notiek bez tiesneša vai pušu klātbūtnes tajā pašā telpā, kurā atrodas bērns, izmantojot audiovizuālu ierīci, ko darbina profesionāls asistents. Uzklaušīšanā piedalās psihologs, bērnu izglītības speciālists vai cits profesionālis. Uzklaušīšanā var piedalīties arī vecāks vai aizbildnis, ja vien tas nav pretrunā izmeklēšanas vai bērna interesēm. Puses var uzdot jautājumus lieciniekam-bērnā ar speciālista starpniecību, pirms tam saņemot izmeklēšanas tiesneša apstiprinājumu. Uzklaušīšanas sēdi ieraksta, izmantojot audio-video ierīci, un ierakstu aizzīmogo un pievieno protokolam. Liecinieku-bērnu drīkst uzaicināt uz otrreizēju uzklaušīšanu tikai izņēmuma apstākļos, ievērojot tādu pašu procedūru.

Ja vien atsevišķā likumā nav paredzēts citādi, izmeklēšanas tiesnesis var pieņemt liecību arī no bērniem, kuriem ir no 14 līdz 18 gadiem. Bērnu iztaujāšanai, jo īpaši tad, ja tie ir nodarījumā cietušie, ir jānotiek piesardzīgi, lai nodrošinātu, ka šādi netiek kaitēts viņu garīgajai veselībai. Ievēro īpašu rūpību, lai aizsargātu bērnu.

Jebkuru liecinieku, kurš nevar atbildēt uz tiesas pavēsti vecuma, slimības vai invaliditātes dēļ, var uzklaut viņa dzīvoklī vai citā mājoklī, kur liecinieks uzturas. Šādu liecinieku uzklautišanu var ierakstīt audio-video ierīcē, ko darbina speciālists. Ja to pamato liecinieka stāvoklis, uzklautišanu veic tā, lai puses varētu uzdot jautājumus, neatrodoties vienā telpā ar liecinieku. Vajadzības gadījumā uzklautišanu ieraksta, izmantojot audio-video ierīci, un ierakstu aizzīmogo un pievieno protokolam. Pēc cietušā lūguma šādu liecinieka nopratināšanas procedūru var ievērot, ja cietušais ir cietis no nodarījuma, kas vērsts pret seksuālo pašnoteikšanos vai morāli, cilvēku tirdzniecības nodarījuma vai ģimenē izdarīta nodarījuma. Šādu liecinieku drīkst uzaicināt uz otrreizēju uzklautišanu tikai izņēmuma apstākļos, ja tiesa to uzskata par nepieciešamu.

Atbalsta pakalpojumi cietušajiem

Kurš sniedz atbalstu cietušajiem?

Cietušo un liecinieku atbalsta departamenti, ko izveidojušas septiņas županiju tiesas (Zagrebā, Osijekā, Splitā, Rijekā, Sisakā, Zadarā un Vukovarā), sniedz atbalstu cietušajiem un lieciniekiem, kuri iesniedz pierādījumus minētajās tiesās un minēto pilsētu municipālajās tiesās. Šie departamenti arī sniedz atbalstu likumpārkāpumu tiesās tādu lietu iztiesāšanā, kas saistītas ar vardarbību ģimenē, un nosūta cietušos un lieciniekus uz specializētām pilsoniskās sabiedrības iestādēm un organizācijām atkarībā no viņu vajadzībām.

Informāciju un atbalstu sniedz telefoniski un kad cietušais/liecinieks ierodas tiesas ēkā. Informāciju sniedz arī pa e-pastu.

Lai uzzinātu plašāku informāciju, apmeklējiet [Horvātijas Tieslietu ministrijas lapu](#).

Vai policija automātiski nosūtīs mani uz cietušo atbalsta dienestu?

Informējot cietušo par viņa tiesībām, policijas darbinieks sniedz cietušajam arī rakstisku informāciju par viņa tiesībām, kā arī pieejamo informāciju par cietušo atbalsta pakalpojumiem, ieskaitot bezmaksas tālruņa numuru cietušo atbalstam. Informācijas lapā par tiesībām ir ietverta šādu struktūru kontaktinformācija:

- kompetentais cietušo un liecinieku atbalsta departaments;
- pilsoniskās sabiedrības organizācijas attiecīgajā župnijā;
- Valsts zvanu centrs noziegumos un likumpārkāpumos cietušajiem (116-006).

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Kompetentās iestādes var apkopot personisku informāciju tikai likumā noteiktajiem mērķiem savu Kriminālprocesa kodeksā noteikto pienākumu ietvaros.

Personisku informāciju var apstrādāt tikai tad, ja to nosaka likums vai cita tiesību norma, un šāda apstrāde jāveic tikai mērķim, kādam informācija savākta. Šādas informācijas turpmāka apstrāde ir atļauta, ja tā nav pretrunā mērķim, kādam informācija savākta, un ja kompetentās struktūras ir ar likumu pilnvarotas apstrādāt šādu informāciju citam mērķim, un ja turpmāka apstrāde ir nepieciešama un samērīga ar konkrēto mērķi.

Personisku informāciju, kas attiecas uz personas veselību vai seksuālo dzīvi, var apstrādāt tikai izņēmuma gadījumos, kad noziedzīgo nodarījumu, par kuru piespriež brīvības atņemšanas sodu uz pieciem gadiem vai stingrāku sodu, nav bijis iespējams atklāt vai par to nav bijis iespējams celt apsūdzību citos veidos, vai kad šāda atklāšana/apsūdzības celšana radītu nesamērīgus sarežģījumus.

Nav atļauts apstrādāt personisku informāciju, kas attiecas uz rasi vai etnisko piederību, politisko, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās.

Personisko informāciju, kas apkopota kriminālprocesa nolūkiem, var pārsūtīt valdības struktūrām saskaņā ar īpašu likumu un citiem tiesību subjektiem tikai tad, ja prokuratūra uzskata, ka tiem ir vajadzīga šāda informācija likumā noteiktam mērķim. Kad nosūta šādu informāciju, attiecīgajiem tiesību subjektiem atgādina par to pienākumu aizsargāt attiecīgo personu datus.

Personas datus var izmantot saskaņā ar attiecīgajiem normatīvajiem aktiem citos kriminālprocesos, citos procesos, kas attiecas uz sodāmām darbībām, kuras izdarītas Horvātijā, procedūrās, kas saistītas ar palīdzību

starptautiskajās krimināltiesībās, un starptautiskajā policijas iestāžu sadarbībā.

Vai man ir jāziņo par noziegumu, pirms es varu piekļūt cietušo atbalstam?

Cietušais saņem informāciju un atbalstu no attiecīgās tiesas cietušo un liecinieku atbalsta departamenta vai no pilsoniskās sabiedrības organizācijas pat tad, ja viņš nav ziņojis par noziegumu.

Personīgā aizsardzība, ja man draud briesmas

Saskaņā ar Policijas uzdevumu un pilnvaru likuma 99. pantu, ja vien atsevišķā likumā nav noteikts citādi un tik ilgi, kamēr tam ir pamatots iemesls, policija nodrošina atbilstošu aizsardzību cietušajam un jebkurai citai personai, kura ir sniegusi vai var sniegt kriminālprocesam būtisku informāciju, vai jebkurai to tuvai personai, ja tās vai tām tuvas personas ir pakļautas noziedzīga nodarījuma izdarītāja vai citu kriminālprocesā iesaistīto personu radītam briesmu riskam. Cietušo aizsardzība, ko nodrošina policija, nozīmē fizisko aizsardzību visu diennakti.

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami?

Saskaņā ar Likumpārkāpumu likuma 130. pantu policija uz laiku, kas nepārsniedz astoņas dienas, var izdot rīkojumu par aizsardzības pasākuma īstenošanu pret personu, kura tiek pamatoti turēta aizdomās par nodarījuma izdarīšanu. Praksē tie parasti ir priekšraksti, ar kuriem aizdomās turētajam aizliedz ierasties konkrētā vietā vai teritorijā (izlikšana no cietušā mājām), tuvoties konkrētai personai vai sazināties vai uzturēt saziņu ar konkrētu personu. Astoņu dienu laikā policija iesniedz apsūdzību kompetentajai likumpārkāpumu tiesai, kas pieņems lēmumu par to, vai apturēt vai pagarināt noteikto aizsardzības pasākumu. Turklāt likumpārkāpuma procesa laikā tiesa saskaņā ar Likumu par vardarbību ģimenē (aizsardzību) var noteikt noziedzīgā nodarījuma izdarītājam šādus pasākumus:

1. piespiedu psihosociālā ārstēšana;
2. priekšraksts, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājam aizliedz tuvoties, uzmākties no vardarbības ģimenē cietušajam vai viņu vajāt;
3. izlikšana no kopīgajām mājām;
4. piespiedu ārstēšanās no narkomānijas.

Saskaņā ar Likumpārkāpumu likumu tiesa var arī izmantot citus aizsardzības pasākumus, kas paredzēti, lai aizsargātu cietušo no aizdomās turētā tuvošanās vai uzmākšanās.

Turklāt saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu tiesa un prokurors tā vietā, lai apsūdzēto turētu pirmstiesas apcietinājumā, var noteikt vienu vai vairākus aizsardzības pasākumus, tostarp izdot priekšrakstu, ar kuru aizliedz noziedzīgā nodarījuma izdarītājam ierasties konkrētā vietā vai teritorijā, tuvoties konkrētai personai vai sazināties vai uzturēt saziņu ar konkrētu personu, vai priekšrakstu, ar kuru aizliedz noziedzīgā nodarījuma izdarītājam vajāt cietušo vai citu personu vai viņai uzmākties vai izliek noziedzīgā nodarījuma izdarītāju no cietušā mājām.

Kas var man nodrošināt aizsardzību?

Cietušais var saņemt informāciju no policijas par visām savām tiesībām, tostarp informāciju par savām tiesībām uz aizsardzību, piedāvātās aizsardzības veidiem un par rīcību, kas policijai jāīsteno, lai aizsargātu cietušo.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai esmu pakļauts turpmākam noziedzīgā nodarījuma izdarītāja radīta kaitējuma riskam?

Kad izmeklēšana būs pabeigta un attiecīgie dokumenti būs iesniegti kompetentajām krimināltiesību struktūrām, policija vairs neveic cietušā vajadzību novērtēšanu, izņemot, lai īstenotu jebkurus noteiktos aizsardzības pasākumus. Ja tiks saņemti ziņojumi par jauniem apstākļiem, kuros būs norādīts uz jauniem noziedzīgā nodarījuma izdarītāja draudiem, policija rīkosies, lai aizsargātu cietušo atbilstoši savam novērtējumam un lietas faktiem.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Krimināltiesību sistēma (izmeklēšanas un tiesvedības laikā) darbojas tā, lai tiktu ievērotas cietušā tiesības un stāvoklis kriminālprocesā saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu. Pirms cietušā nopratināšanas kriminālvajāšanas struktūra, kas veic izmeklēšanu, individuāli novērtē cietušā situāciju, sadarbojoties ar struktūrām, organizācijām vai iestādēm, kas sniedz atbalstu un palīdzību noziegumos cietušajiem. Individuālajā novērtēšanā nosaka vajadzību piemērot īpašus aizsardzības pasākumus par labu cietušajam. Ja ir šāda vajadzība, kriminālvajāšanas struktūra nosaka piemērojamos aizsardzības pasākumus (īpaša iztaujāšanas kārtība cietušajam, komunikācijas tehnoloģiju izmantošana, lai novērstu jebkādu vizuālu kontaktu starp cietušo un noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, un citi likumā noteiktie pasākumi). Ja noziegumā cietušais ir bērns, jau iepriekš pieņem, ka ir vajadzība piemērot īpašus aizsardzības pasākumus, un nosaka šādus pasākumus. Individuāli novērtējot situāciju, īpaši ņem vērā cietušā personiskās īpašības, nodarījuma veidu un būtību un apstākļus, kādos nodarījums izdarīts. Īpašu uzmanību pievērš cietušajiem, kuriem nodarījuma smaguma dēļ nodarīts būtisks kaitējums, tādus nodarījumus cietušajiem, kas izdarīti cietušā personisko īpašību dēļ, un cietušajiem, kuri ir īpaši neaizsargāti, jo viņiem ir attiecības ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Krimināltiesību sistēma (izmeklēšanas un tiesvedības laikā) darbojas tā, lai tiktu ievērotas cietušā tiesības un stāvoklis kriminālprocesā saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu. Pirms cietušā nopratināšanas kriminālvajāšanas struktūra, kas veic izmeklēšanu, individuāli novērtē cietušā situāciju, sadarbojoties ar struktūrām, organizācijām vai iestādēm, kas sniedz atbalstu un palīdzību noziegumos cietušajiem. Individuālajā novērtēšanā nosaka vajadzību piemērot īpašus aizsardzības pasākumus par labu cietušajam. Ja ir šāda vajadzība, kriminālvajāšanas struktūra nosaka piemērojamos aizsardzības pasākumus (īpaša iztaujāšanas kārtība cietušajam, komunikācijas tehnoloģiju izmantošana, lai novērstu jebkādu vizuālu kontaktu starp cietušo un noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, un citi likumā noteiktie pasākumi). Ja noziegumā cietušais ir bērns, jau iepriekš pieņem, ka ir vajadzība piemērot īpašus aizsardzības pasākumus, un nosaka šādus pasākumus. Individuāli novērtējot situāciju, īpaši ņem vērā cietušā personiskās īpašības, nodarījuma veidu un būtību un apstākļus, kādos nodarījums izdarīts. Īpašu uzmanību pievērš cietušajiem, kuriem nodarījuma smaguma dēļ nodarīts būtisks kaitējums, tādus nodarījumus cietušajiem, kas izdarīti cietušā personisko īpašību dēļ, un cietušajiem, kuri ir īpaši neaizsargāti, jo viņiem ir attiecības ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju.

Esmu nepilngadīgs. Vai man ir īpašas tiesības?

Noziegumos cietušiem bērniem ir šādas papildu tiesības:

1. tiesības uz valsts apmaksātu pārstāvi;
2. tiesības prasīt, lai viņa personiskai informācijai piemēro konfidencialitātes režīmu;
3. tiesības prasīt, lai tiesas sēde notiek aiz slēgtām durvīm.

Bērns ir jebkura persona, kura ir jaunāka par 18 gadiem.

Liecinieku vai cietušo, kurš ir bērns, nopratina izmeklēšanas tiesnesis pierādījumu izskatīšanas sēdē, un tiesas pavēsti nosūta bērna vecākiem vai aizbildņiem.

Nozieguma rezultātā ir miris mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Saskaņā ar Likumu par noziegumos cietušajiem (finansiālu kompensāciju), ja vardarbīgā noziegumā tieši cietušais mirst, netieši cietušajam (tieši cietušā laulātajam, partnerim, vecākam, audžubērnā, audžuvecākam, pamātei, patēvam vai pabērnā, vai personai, ar kuru kopā tieši cietušais dzīvojis viendzimuma attiecībās) ir tiesības saņemt finansiālu kompensāciju, kā noteikts Likumā par noziegumos cietušajiem (finansiālu kompensāciju).

Ja mirušais (tiešais) cietušais ir uzturējis netieši cietušo personu, tai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļu zaudēšanas kompensāciju līdz 70 000 HRK apmērā un parasto bērnu izdevumu kompensāciju līdz 5000 HRK apmērā.

Ikviena persona, kuras ģimenes loceklis ir zaudējis dzīvību kā noziegumā cietušais, ir tiesīgs kā cietusī puse piedalīties kriminālprocesā un pieprasīt kompensāciju (kriminālprocesā vai civilprocesā).

Noziegumā cietušais ir mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Netieši cietušais ir tieši cietušā laulātais, partneris, bērns, vecāks, audžubērns, audžuvecāks, pamāte, patēvs vai pabērns, vai persona, ar kuru kopā tieši cietušais dzīvojis viendzimuma attiecībās.

Netieši cietušie var būt arī vecvecāki un mazbērni, ja kāds no viņiem ir tieši cietušais vai šīs personas pastāvīgi dzīvoja kopā un vecvecāki rīkojās vecāku vietā.

Nelaulātu un viendzimuma personu attiecībām piemēro Horvātijas tiesību aktus.

Ja noziegumā cietušais ir miris, netieši cietušajiem ir tiesības saņemt kompensāciju (par likumā noteikto uzturlīdzekļu zaudēšanu un parastajiem bērnu izdevumiem).

Vai es varu izmantot mediācijas pakalpojumus? Kādi ir nosacījumi? Vai es būšu drošībā mediācijas laikā?

Horvātija nepilngadīgiem un jauniešu vecuma pārkāpējiem pirmstiesas procesā piemēro *cietušā un pārkāpēja mediācijas modeli* saskaņā ar Nepilngadīgo lietu tiesu likumā paredzēto nosacītās iespējas principu, ko piemēro nepilngadīgo un jauniešu vecuma pārkāpēju īpašajam pienākumam piedalīties mediācijas procesā, izmantojot ārpustiesas izlīgumu. Tas nozīmē, ka, ja nepilngadīgais pārkāpējs ievēro šo prasību, tam nav jāstājas tiesas priekšā.

Kopš 2013. gada Horvātijā ir bijis kopumā 60 mediatoru, kuri apmācīti viena gada programmā, kas ilgst 170 mācību stundas (ieskaitot lekcijas, uzdevumus, lomu spēles un praktisko mentorēšanu, kā arī uzraudzību). Viņi ir vienīgie speciālisti Horvātijā, kuri ir pilnvaroti pārvaldīt atjaunojošo justīciju krimināllietās un ir saņēmuši apliecības no Horvātijas Sociālās politikas un jauniešu lietu ministrijas, Asociācijas strīdu izšķiršanai ārpustiesas kārtībā un UNICEF.

Tādējādi katras Horvātijas županijas galvaspilsētā ir dienests strīdu izšķiršanai ārpustiesas kārtībā.

Kur ir pieejami tiesību akti, kuros noteiktas manas tiesības?

[Kriminālprocesa kodekss](#)

[Likums par noziegumos cietušajiem \(finansiālu kompensāciju\)](#)

 Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

2 - Ziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesvedības laikā

Kā es varu ziņot par noziegumu?

Par noziegumiem var ziņot kompetentajai prokuratūrai rakstiski, mutiski vai citā veidā.

Ziņojot par noziegumu mutiski, jūs brīdinās par nepatiesa ziņojuma iesniegšanas sekām. Mutiskus ziņojumus reģistrē rakstiski, savukārt ziņojumus, kas ir iesniegti, izmantojot tālruni vai citus telekomunikāciju līdzekļus, ja tas ir iespējams, reģistrē elektroniski un sagatavo oficiālu paziņojumu.

Cietušie, kuri ziņojuši par noziegumu, saņem rakstisku apliecinājumu, kurā ir norādīta pamatinformācija par

paziņoto noziegumu. Cietušie, kuri nerunā valodā, ko izmanto iestādes, vai nesaprot to, var ziņot par noziegumu savā dzimtajā valodā; viņiem nodrošina tulku vai citu personu, kura runā gan iestādes izmantotajā valodā, gan cietušā valodā un saprot tās. Cietušie, kuri nerunā valodā, ko izmanto iestādes, vai nesaprot to, var pieprasīt, lai apliecinājumu bez maksas pārtulko viņu valodā.

Ja par noziegumu tiek ziņots tiesai, policijai vai nepareizajai prokuratūrai, tā to pieņem un nekavējoties pārsūta kompetentajai prokuratūrai.

Prokurors ziņojumu par noziegumu nekavējoties ievada noziegumu ziņojumu reģistrā, ja likums neparedz citādi.

Ja prokurors ir tikai dzirdējis ziņas par izdarītu noziegumu vai saņēmis ziņojumu no cietušā, viņš sagatavo oficiālu paziņojumu, reģistrē to dažādu nodarījumu lietu reģistrā un rīkojas, kā paredzēts likumā.

Ja ziņojumā nav sniegtas sīkākas ziņas par noziegumu un prokurors tādēļ nevar noteikt, par kādu noziegumu tiek ziņots, viņš to reģistrē dažādu nodarījumu lietu reģistrā un lūdz personai, kura ziņojusi par noziegumu, 15 dienu laikā sniegt papildu informāciju.

Ja persona, kura ziņo par noziegumu, pēc šāda lūguma nesniedz papildu informāciju, prokurors par to sagatavo oficiālu paziņojumu. Tiklīdz papildu informācijas iesniegšanas termiņš ir beidzies, prokuroram par to jāziņo vecākajam prokuroram astoņu dienu laikā. Vecākais prokurors var likt ierakstīt ziņojumu par noziegumu paziņoto noziegumu reģistrā.

Kā es varu uzzināt, kas notiek lietā?

Divus mēnešus pēc kriminālsūdzības iesniegšanas vai ziņošanas par noziegumu cietušais vai cietusī puse var nosūtīt prokuroram pieprasījumu sniegt informāciju par pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz sūdzību/ziņojumu. Prokuroram jāatbild saprātīgā termiņā, bet ne vēlāk kā 30 dienas pēc rakstiskā pieprasījuma saņemšanas, izņemot gadījumus, kad šāda atbilde varētu kaitēt lietas izskatīšanai. Ja prokurors nolemj nesniegt minēto informāciju, viņam par to ir attiecīgi jāinformē cietušais vai cietusī puse.

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, ir tiesības būt informētam par lietas izskatīšanas rezultātiem.

Vai man ir tiesības uz juridisko palīdzību (izmeklēšanas vai tiesvedības laikā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Papildus iepriekš minētajām tiesībām dzimumnoziegumos un cilvēku tirdzniecībā cietušajiem pirms iztaujāšanas ir tiesības uz juriskonsulta bezmaksas konsultāciju, kā arī viņiem var tikt norīkots pārstāvis. Juriskonsulta/pārstāvja pakalpojumu izmaksas sedz valsts.

Cietušiem bērniem ir visas iepriekš minētās tiesības, kā arī tiesības uz valsts apmaksātu pārstāvi.

Noziegumā cietušajiem ir tiesības uz primāro un sekundāro juridisko palīdzību. Šāda palīdzība bez maksas tiek sniegta vardarbīgos noziegumos cietušajiem, kuri vēlas saņemt kompensāciju par kaitējumu/ievainojumu, ko viņi guvuši kā noziegumā cietušie.

Noteikums par primāro un sekundāro juridisko palīdzību ir paredzēts Bezmaksas juridiskās palīdzības likumā.

Primārā juridiskā palīdzība ietver vispārēju juridisko informāciju, juridiskas konsultācijas, iesniegumus valsts iestādēm, Eiropas Cilvēktiesību tiesai un starptautiskām organizācijām saskaņā ar starptautiskiem līgumiem un iekšējo reglamentu, pārstāvību lietu izskatīšanā valsts struktūrās un juridisku palīdzību strīdu alternatīvā izšķiršanā.

Primāro juridisko palīdzību var sniegt jebkurā juridiskā jautājumā, ja:

- pieteikuma iesniedzējam nav zināšanu vai spēju aizstāvēt savas tiesības;
- pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis juridisko palīdzību saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem;
- iesniegtais pieteikums nav acīmredzami nepamatots;
- pieteikuma iesniedzēja ekonomiskā situācija ir tāda, ka profesionālas juridiskās palīdzības pakalpojumu

apmaksa varētu apdraudēt viņa vai viņa māsaimniecības locekļu iztiku.

Pieteikumu iesniedzējiem, kas vēlas saņemt primāro juridisko palīdzību, būtu tieši jāsaazinās ar primārās juridiskās palīdzības sniedzēju.

Sekundārā juridiskā palīdzība ietver juridiskas konsultācijas, iesniegumus saistībā ar darba ņēmēju tiesību aizsardzības procedūru attiecībā uz darba devēju, iesniegumus saistībā ar tiesvedību, pārstāvību tiesvedībā, juridisko palīdzību izlīguma panākšanā strīdos un atbrīvojumu no juridisko izmaksu un tiesas nodevu maksāšanas.

Sekundāro juridisko palīdzību var piešķirt, ja:

1. lietas izskatīšana ir sarežģīta;
2. pieteikuma iesniedzējs nespēj sevi pārstāvēt;
3. pieteikuma iesniedzēja ekonomiskā situācija ir tāda, ka profesionālas juridiskās palīdzības pakalpojumu apmaksa varētu apdraudēt viņa vai viņa māsaimniecības locekļu iztiku.
4. tiesvedība nav uzsākta nenozīmīga pamata dēļ;
5. pieteikuma iesniedzēja pieteikums nav noraidīts pēdējo sešu mēnešu laikā par nepareizas informācijas tīšu sniegšanu; un
6. pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis juridisko palīdzību saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem.

Sekundārā juridiskā palīdzība tiek apstiprināta bez pieteikuma iesniedzēja ekonomiskās situācijas iepriekšēja novērtējuma, ja pieteikuma iesniedzējs ir:

1. bērns, kas piedalās tiesvedībā par uzturlīdzekļu piedziņu;
2. vardarbīgā noziegumā cietušais, kurš vēlas saņemt kompensāciju par ievainojumu, ko viņš guvis nodarījuma dēļ;
3. uzturlīdzekļu maksājumu saņēmējs saskaņā ar speciālajiem normatīvajiem aktiem par sociālā nodrošinājuma tiesībām; vai
4. dzīves dārdzības kompensācijas pabalsta saņēmējs saskaņā ar Likumu par Horvātijas neatkarības kara veterānu un viņu ģimenes locekļu tiesībām un Likumu par militāro un civilo kara veterānu aizsardzību.

Pieteikumu iesniedzējiem, kuri vēlas saņemt sekundāro juridisko palīdzību, jāiesniedz pieteikums kompetentajai iestādei, izmantojot speciālu veidlapu.

Vai es varu pieprasīt izdevumu atlīdzināšanu (par daļību izmeklēšanā/tiesvedībā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Apsūdzētajiem, kuri atzīti par vainīgiem, tiesa piespriež segt tiesāšanās izdevumus, izņemot gadījumus, kad viņi ir tiesīgi saņemt pilnu vai daļēju atbrīvojumu.

Ja kriminālprocess tiek apturēts vai tiesa attaisno apsūdzēto vai atsauc apsūdzības, tiesas lēmumam/nolēmumam jānodrošina, ka kriminālprocesa izmaksas saskaņā ar attiecīgā likuma 145. panta 2. punkta 1.–5. apakšpunktu, obligātās izmaksas, kas radušās apsūdzētajam, obligātās izmaksas, kas radušās aizstāvības advokātam, un honorārs par aizstāvības advokāta pakalpojumiem ir jāsedz valstij, ja vien likumā nav noteikts citādi.

Vai man ir pārsūdzības tiesības, ja mana lieta tiek izbeigta, nenonākot tiesā?

Cietušie, kuru kriminālsūdzības ir noraidītas, var panākt kriminālvajāšanu paši.

Ja prokurors konstatē, ka nav pamata veikt kriminālvajāšanu par nodarījumu, kura kriminālvajāšanu veic *ex officio*, vai uzrādīt apsūdzību kādai no paziņojumā minētajām personām, viņam par to astoņu dienu laikā jāpaziņo cietušajam un jāinformē cietušo, ka viņš pats var panākt kriminālvajāšanu. Tāpat ir jārikojas tiesai, kas pieņēmusi lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, jo prokurors ir atteicies no apsūdzības uzturēšanas citās lietās.

Vai es varu piedalīties tiesā?

Atbilstīgi minētajam likumam cietušajai pusei kriminālprocesā ir tiesības:

- izmantot savu dzimto valodu, tostarp zīmju valodu, un pieprasīt tulku, ja viņš nerunā horvātu valodā vai nesaprot to, vai zīmju valodas tulku, ja cietusī persona ir nedzirdīga vai vienlaikus nedzirdīga un neredzīga;
- iesniegt saistītu prasību par zaudējumu atlīdzināšanu un ierosinājumus par pagaidu noregulējumu;
- uz juridisko pārstāvību;
- izklāstīt faktus un pievienot pierādījumus;
- apmeklēt pierādījumu izskatīšanu;
- apmeklēt lietas izskatīšanu, piedalīties pierādījumu nodrošināšanas procedūrā un teikt noslēguma runu;
- pieprasīt piekļuvi lietas materiāliem saskaņā ar minētā likuma 184. panta 2. punktu;
- lūgt, lai prokurors informētu par pasākumiem, kas veikti, pamatojoties uz viņa ziņojumu, un iesniegt sūdzību vecākam prokuroram;
- iesniegt apelācijas sūdzību;
- censties atjaunot iepriekšējo situāciju;
- tikt informētam par kriminālprocesa iznākumu.

Kāds ir mans oficiālais statuss tiesvedības sistēmā? Piemēram, vai es esmu vai varu izvēlēties būt cietušais, liecinieks, cietusī puse vai privāts prasītājs?

Noziegumā cietušie ir fiziskas personas, kuras ir cietušas no fiziska vai psiholoģiska kaitējuma, īpašuma bojājuma vai nopietna savu pamattiesību un pamatbrīvību pārkāpuma kā no nozieguma tiešām sekām. Par noziegumā cietušo var uzskatīt arī tās personas laulāto, partneri, dzīves partneri, neoficiālo dzīves partneri, pēcnācēju(-us) vai, ja tāda(-u) nav, priekšteci(-čus) vai brāli(-ļus) vai māsu(-as), kuras nāve ir tieši saistīta ar noziegumu. Noziegumā cietušais ir arī jebkura persona, kuru likumīgi uzturēja mirušais.

Cietusī puse ir noziegumā cietušais vai juridiska persona, kas ir cietusi kaitējumu nozieguma rezultātā un piedalās kriminālprocesā šādā statusā.

Procesa puses vai dalībnieka statuss ir atkarīgs nevis no minētās personas vēlmes, bet no šīs personas funkcijas konkrētajā krimināllietā. Ikvienam var būt kāds no iepriekš minētajiem statusiem atkarībā no likumā paredzētajiem apstākļiem; izvēle, kas viņiem ir, attiecas uz tiesībām, kuras viņi vēlas izmantot kā cietusī puse vai noziegumā cietušais.

Kādas ir manas tiesības un pienākumi šajā lomā?

Noziegumā cietušajam ir tiesības:

- piekļūt atbalsta pakalpojumiem, kas paredzēti noziegumā cietušajiem;
- saskaņā ar likumu saņemt efektīvu psiholoģisko un citu profesionālo palīdzību un atbalstu no struktūrām, organizācijām un institūcijām, kas atbalsta noziegumos cietušos;
- tikt aizsargātam no iebiedēšanas un atriebības;
- uz cieņas aizsardzību liecinot;
- būt uzklašītam bez liekas kavēšanās pēc kriminālsūdzības iesniegšanas un pēc tam tikt iztaujātam ne vairāk, kā nepieciešams kriminālprocesa vajadzībām;
- ierasties kopā ar uzticības personu neatkarīgi no pasākumiem, kuros viņš piedalās;
- uz minimālām medicīniskām procedūrām un tikai tad, ja tās ir ārkārtīgi svarīgas kriminālprocesa vajadzībām;
- ierosināt veikt kriminālvajāšanu vai iesniegt individuālu prasību atbilstīgi Kriminālkodeksam, piedalīties kriminālprocesā kā cietušai pusei, saņemt informāciju par kriminālsūdzības noraidīšanu (likuma 206. panta 3. punkts) un par prokurora lēmumu neveikt nekādus pasākumus, un panākt kriminālvajāšanu individuāli bez prokurora iesaistīšanas;
- saņemt no prokurora informāciju par pasākumiem, kas veikti, pamatojoties uz viņa sūdzību (likuma 206. pants), un iesniegt sūdzību vecākam prokuroram (likuma 206.b pants);

- pieprasīt un saņemt informāciju bez liekas kavēšanās par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu no apcietinājuma vai pirmstiesas apcietinājuma, noziedzīgā nodarījuma izdarītāja izbēgšanu vai atbrīvošanos no ieslodzījuma vietas un par pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu cietušā aizsardzību;
- pieprasīt un saņemt informāciju par jebkuru galīgo lēmumu izbeigt kriminālprocesu;
- izmantot citas likumā paredzētās tiesības.

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, ir tiesības:

- izmantot savu dzimto valodu, tostarp zīmju valodu, un pieprasīt tulku, ja viņš nerunā horvātu valodā vai nesaprot to, vai zīmju valodas tulku, ja cietusī persona ir nedzirdīga vai vienlaikus nedzirdīga un neredzīga;
- iesniegt prasības par kaitējuma atlīdzināšanu un pagaidu rīkojuma izdošanu;
- uz juridisko pārstāvību;
- izklāstīt faktus un pievienot pierādījumus;
- apmeklēt pierādījumu izskatīšanu;
- apmeklēt lietas izskatīšanu, piedalīties pierādījumu nodrošināšanas procedūrā un teikt noslēguma runu;
- pieprasīt piekļuvi lietas materiāliem saskaņā ar normatīvajiem aktiem;
- lūgt, lai prokurors informētu par pasākumiem, kas veikti, pamatojoties uz viņa ziņojumu, un iesniegt sūdzību vecākam prokuroram;
- iesniegt apelācijas sūdzību;
- censties atjaunot iepriekšējo situāciju;
- tikt informētam par kriminālprocesa iznākumu.

Papildus cietušo tiesībām, ko paredz šis likums, cietušiem bērniem ir tiesības uz:

1. nodrošinātu bezmaksas pārstāvību,
2. personas datu aizsardzību,
3. tiesas sēdes norisi aiz slēgtām durvīm. (Civilprocesa likuma 44. panta 1. punkts)

Dzimumnoziedzumos un cilvēku tirdzniecības noziegumos cietušām personām papildus šī likuma 43. pantā minētajām cietušo tiesībām ir šādas tiesības:

1. uz bezmaksas apspriešanos pirms iztaujāšanas;
2. uz bezmaksas pārstāvību;
3. uz nopratināšanu, ko policijā vai prokuratūrā veic tā paša dzimuma persona, un, ja iespējams — tā pati persona, ja iztaujāšanu atkārt;
4. neatbildēt uz jautājumiem, kas nav saistīti ar noziegumu un attiecas uz cietušā privāto dzīvi,
5. lūgt, lai iztaujāšana notiek, izmantojot audiovizuālus līdzekļus (šā likuma 292. panta 4. punkts);
6. saņemt personas datu aizsardzību;
7. uz tiesas sēdes norisi aiz slēgtām durvīm. (Civilprocesa likuma 44. panta 4. punkts)

Izmeklēšanas posmā noziegumā cietušie, kuri ir privāti prasītāji, vai cietušās puses var pievērst uzmanību visiem faktiem un pievienot lietai pierādījumus, kas ir būtiski nozieguma noskaidrošanai, noziedzīgā nodarījuma izdarītāja(-u) noteikšanai un prasījumu pamatošanai attiecībā uz saistīto prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.

Gan pirms kriminālprocesa, gan ikvienā tā posmā prokuratūrai un tiesai ir jāvērtē, vai apsūdzētajam ir iespējams kompensēt cietušajai pusei ar noziegumu nodarītos zaudējumus. Tām arī jāinformē cietusī puse par konkrētām likumā paredzētām tiesībām (piem., par cietušās puses tiesībām lietot dzimto valodu, tiesībām iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu utt.).

Personas, kurām varētu būt informācija par noziegumu, nozieguma izdarītāju vai citiem attiecīgiem apstākļiem, var izsaukt uz tiesu kā lieciniekus.

Kā lieciniekus var iztaujāt cietušās puses, cietušās puses, kas uzstājas kā prasītāji, un privātus prasītājus.

Privātam prasītājam ir tādas pašas tiesības kā prokuroram, izņemot tās tiesības, kas ir tikai valsts iestādei.

Vai varu sniegt paskaidrojumus tiesvedības laikā vai iesniegt pierādījumus? Ar kādiem nosacījumiem?

Atbilstīgi minētajam likumam cietušajai pusei ir tiesības:

1. pievērst uzmanību faktiem un iesniegt pierādījumus;
2. apmeklēt pierādījumu izskatīšanu;
3. apmeklēt lietas izskatīšanu, piedalīties pierādījumu nodrošināšanas procedūrā un teikt noslēguma runu (Kriminālprocesa likuma 51. panta 1. punkts).

Cietušajam, kurš uztur apsūdzību, ir tādas pašas tiesības kā prokuroram, izņemot tās tiesības, kas ir tikai valsts iestādei.

Privātam prasītājam ir tādas pašas tiesības kā prokuroram, izņemot tās tiesības, kas ir tikai valsts iestādei. Uz privātiem prasītājiem attiecas tādi paši procesuālie noteikumi kā uz cietušajām pusēm un prasītājiem.

Uzklausīšanas laikā tiesas sēdes priekšsēdētājs uzaicina visas puses izklāstīt pierādījumus, ko tās plāno iesniegt galvenajā sēdē. Katra puse tiek aicināta izteikt viedokli par pretējās puses iesniegumiem.

Kādu informāciju es saņemšu tiesvedības laikā?

Izmeklēšanas posmā noziegumā cietušie, kuri ir privāti prasītāji, vai cietušās puses var pievērst uzmanību visiem faktiem un pievienot lietai pierādījumus, kas ir būtiski nozieguma noskaidrošanai, noziedzīgā nodarījuma izdarītāja(-u) noteikšanai un prasījumu pamatošanai attiecībā uz saistīto prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, ir tiesības:

- lūgt, lai prokurors informētu par pasākumiem, kas veikti, pamatojoties uz viņa ziņojumu, un iesniegt sūdzību vecākam prokuroram;
- būt informētam par to, ka kriminālsūdzība ir noraidīta vai ka prokurors ir nolēmis neveikt nekādus pasākumus;
- saņemt paziņojumu par kriminālprocesa rezultātiem.

Vai es varēšu piekļūt tiesas materiāliem?

Cietušais, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, drīkst piekļūt lietas materiāliem.

 Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

3 - Manas tiesības pēc tiesvedības

Vai varu pārsūdzēt nolēmumu?

Cietušie, kuri piedalās kriminālprocesā kā cietušās puses, var pārsūdzēt nolēmumu.

Pilnvarotas personas var pārsūdzēt pirmās instances nolēmumu 15 dienu laikā no dienas, kad tām izsniegta nolēmuma kopija.

Pārsūdzību var iesniegt jebkurš tiesvedības dalībnieks, aizstāvības advokāts vai cietusī puse.

Cietusī puse var pārsūdzēt nolēmumu, pamatojoties uz tiesas lēmumu par kriminālprocesa izmaksām vai prasību

par zaudējumu atlīdzināšanu. Tomēr, ja valsts prokurors ir pārņēmis kriminālvajāšanu no cietušās puses, kura rīkojas kā privātās apsūdzības uzturētājs, šāda puse var iesniegt pārsūdzību uz jebkāda pamata, ar kādu var apstrīdēt nolēmumu.

Kādas ir manas tiesības pēc soda piespriešanas?

Cietušie, kuri piedalās kriminālprocesā kā cietušās puses, var iesniegt pārsūdzību un prasīt iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu.

Vai man ir tiesības uz atbalstu vai aizsardzību pēc tiesvedības? Cik ilgi?

Cietušie un liecinieki var vērsties specializētos županiju tiesu departamentos, lai saņemtu informāciju un atbalstu jebkurā kriminālprocesa (vai likumpārkāpuma procesa) brīdī, bet pirms nolēmuma pasludināšanas.

Ja cietušie vai liecinieki vērsas minētajos cietušo un liecinieku atbalsta departamentos pēc nolēmuma pasludināšanas, departamenti sniedz viņiem informāciju, kas ir to kompetencē, un iesaka viņiem vērsties citās organizācijās un dienestos, kuru specializācija ir cietušo vai liecinieku vajadzības.

Tieslietu ministrijas Neatkarīgais cietušo un liecinieku atbalsta dienests sniedz cietušajiem, cietušajām pusēm vai viņu ģimenes locekļiem informāciju par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu no ieslodzījuma vietas (automātisku vai nosacītu atbrīvošanu). Šo informāciju sniedz visām personām, kuras cietušās smagos nodarījumos, piemēram, noziegumos, kas vērsti pret dzīvību, dzimumnoziegumos, vardarbīgos noziegumos vai kara noziegumos, un cietušajām pusēm šādu informāciju sniedz pēc noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Izņēmuma gadījumos, kad minētais dienests konstatē, ka personai, kura ilgstoši cietusi no vardarbības ģimenē vai no vardarbības, kas vērstas pret sievietēm, ir vajadzīgs koordinēts papildu atbalsts, tas informē koordinatoru no attiecīgās županijas dienesta pret sievietēm vērstas vardarbības un vardarbības ģimenē novēršanai un apkarošanai par cietušās/cietušā iztaujāšanu un par problēmām, ar kurām saskaras cietušā/cietušais, un prasa, lai županijas dienests veic attiecīgus pasākumus. Attiecīgā gadījumā šādu informāciju arī pārsūta kompetentajai policijas iestādei un kompetentajam sociālās drošības centram, ja cietušajam (bērnam/personai) nav tiesībspējas un rīcībspējas, vai kompetentajam probācijas dienestam, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir nosacīti atbrīvots un viņam ir regulāri jāatskaitās probācijas dienestam.

Izņēmuma gadījumos, kad dienests, pamatojoties uz informāciju, kas iegūta no cietušā (noziegumā, kas nav neviens no iepriekš minētajiem), secina, ka cietušajam ir neapšaubāmi vajadzīgs papildu atbalsts un aizsardzība, tas var prasīt, lai kompetentā policijas iestāde attiecīgi rīkojas ar cietušā piekrišanu.

Atbalstu cietušajiem sniedz arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas tūlīt pēc nodarījuma izdarīšanas, kriminālprocesa laikā un pēc tiesvedības, t. i., kad ir pasludināts galīgais spriedums. Atbalsts un palīdzība, ko sniedz pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ir atkarīgs no to kompetences.

Kāda informācija man tiks sniegta, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājam tiks piespriests sods?

Prasītājam, atbildētājam un viņa aizstāvības advokātam, cietušajai pusei (ja tai ir pārsūdzības tiesības), pusei, kuras īpašums ir konfiscēts saskaņā ar nolēmumu, un tiesību subjektam, no kura ir jākonfiscē nelikumīgi iegūtie līdzekļi, izsniedz rakstisku nolēmumu ar norādījumiem par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

Cietušajai pusei, kurai nav pārsūdzības tiesību, nolēmumu izsniedz, kā paredzēts likumā, kopā ar piezīmi par tās tiesībām prasīt iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu. Galīgo nolēmumu cietušajai pusei izsniedz pēc pieprasījuma.

Vai mani informēs gadījumā, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiks atbrīvots (ieskaitot pirmstermiņa vai nosacītu atbrīvošanu) vai izbēgs no ieslodzījuma vietas?

Saskaņā ar Kriminālprocesa likumu policija cietušajam nekavējoties sniedz informāciju par noziedzīgā nodarījuma

izdarītāja aizturēšanas vai apcietinājuma izbeigšanu, ja cietušais ir izteicis šādu vēlmi, izņemot, ja šādas informācijas izpaušana varētu pakļaut riskam noziedzīgā nodarījuma izdarītāju. Cietušo arī informē par pasākumiem, kas veikti, lai viņu aizsargātu, ja šādus pasākumus ir uzdots īstenot.

Brīvības atņemšanas iestādes un ieslodzījuma vietas neinformē Cietušo un liecinieku atbalsta dienestu par izbēgušiem ieslodzītajiem, bet nosūta paziņojumu par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja izbēgšanu tikai policijai, tomēr šos noteikumus drīz paredzēts grozīt.

Cietušajiem ir tiesības pēc pieprasījuma nekavējoties saņemt informāciju par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu pēc aizturēšanas vai par viņa izbēgšanu vai atbrīvošanu no ieslodzījuma vietas, kā arī par pasākumiem, kas veikti cietušā drošības interesēs.

Smagos noziegumos, t. i., pret dzīvību vērstos noziegumos, dzimumnoziegumos, vardarbīgos noziegumos un kara noziegumos, cietušos informē par noziedzīga nodarījuma izdarītāja automātisku vai nosacītu atbrīvošanu.

Vai es tikšu iesaistīts lēmumu pieņemšanā par atbrīvošanu vai nosacītu atbrīvošanu? Piemēram, vai es varu sniegt paziņojumu vai iesniegt pārsūdzību?

Ikvienu paziņojumu, ko sniedz vardarbīgā noziegumā cietušais, un citu būtisku informāciju, kas attiecas uz cietušo, ņem vērā, kad pieņem lēmumu par iespēju atļaut noziedzīgā nodarījuma izdarītājam pavadīt nedēļas nogales ārpus brīvības atņemšanas iestādes vai ieslodzījuma vietas. Cietušā paziņojums ir daļa no nosacītās atbrīvošanas lietas. Tomēr pašlaik spēkā esošie normatīvie akti neparedz cietušajam iespēju iesaistīties lēmuma pieņemšanā par nosacītu atbrīvošanu un/vai apstrīdēt šādu lēmumu.

■ Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

4 - Kompensācija

Kāds ir process zaudējumu atlīdzības pieprasīšanai no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja (piem., lietas izskatīšana tiesā, civilprasība, saistīta procedūra)?

Saskaņā ar īpašiem noteikumiem noziegumos (par kuriem soda ar brīvības atņemšanu uz pieciem vai vairāk gadiem) cietušajiem, kuri guvuši nopietnas psiholoģiskas un fiziskas traumas vai kuras konkrētais noziegums ir būtiski ietekmējis, ir tiesības saņemt konsultanta pakalpojumus pirms liecību sniegšanas kriminālprocesā vai iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu; maksu par konsultanta pakalpojumiem sedz valsts.

Prasības par zaudējumu atlīdzināšanu kriminālprocesā var iesniegt personas, kuras ir pilnvarotas celt šādas prasības civilprocesā.

Noziegumā cietušajiem, kuri iesniedz prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, jānorāda, vai viņi ir saņēmuši kompensāciju vai iesnieguši prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.

Tiesa uzdeva noziedzīgā nodarījuma izdarītājam atlīdzināt man zaudējumus / izmaksāt kompensāciju. Kā es varu panākt to, lai noziedzīgā

nodarījuma izdarītājs veic maksājumu?

Tiklīdz lēmums attiecībā uz prasību par zaudējumu atlīdzināšanu kļūst galīgs un izpildāms, cietusī puse var lūgt tiesai, kas izdeva lēmumu tiesvedībā pirmajā instancē, izsniegt tai apstiprinātu minētā lēmuma kopiju ar norādi, ka šis lēmums ir izpildāms.

Ja lēmumā nav noteikts īstenošanas termiņš, lēmumā paredzētais pienākums jāizpilda 15 dienu laikā, sākot no dienas, kad lēmums kļūst galīgs. Pēc minētā termiņa šā pienākuma izpilde tiek īstenota piespiedu kārtā.

Ja noziedzīga nodarījuma izdarītājs nemaksā, vai valsts var samaksāt man avansu? Ar kādiem nosacījumiem?

Saskaņā ar īpašu likumu tīšā noziegumā cietušais var saņemt kompensāciju no valsts budžeta. Ja cietušā prasība par zaudējumu atlīdzināšanu ir apmierināta, kompensācijas summa ir atkarīga no piešķirtās summas; tiesa, kas pieņem lēmumu attiecībā uz prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, rīkosies tāpat, ja cietušais ir jau saņēmis kompensāciju no valsts budžeta.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju no valsts?

Cietušie no tīšiem, vardarbīgiem noziegumiem, kas izdarīti Horvātijā pēc 2013. gada 1. jūlija, ir tiesīgi saņemt kompensāciju, ja:

- viņi ir Horvātijas vai citas ES dalībvalsts pilsoņi vai iedzīvotāji;
- nozieguma dēļ viņi ir guvuši smagus miesas bojājumus vai viņu veselības stāvoklis ir būtiski pasliktinājies;
- informācija par noziegumu ir paziņota vai iesniegta policijai vai prokuratūrai sešu mēnešu laikā no nozieguma izdarīšanas dienas neatkarīgi no tā, vai ir zināms noziedzīgā nodarījuma izdarītājs;
- viņi ir iesnieguši pieprasījumu uz oficiālas veidlapas kopā ar vajadzīgajiem dokumentiem (veidlapu var saņemt jebkurā policijas iecirknī, valsts prokuratūrā, municipālajā tiesā vai apgabaltiesā; tā ir pieejama arī internetā, Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, prokuratūras, municipālo tiesu un apgabaltiesu tīmekļa vietnē).

Cietušajam ir tiesības saņemt kompensāciju:

- par medicīniskās aprūpes izmaksām saskaņā ar valsts maksimāli noteiktajām summām; šo kompensāciju piešķir tikai tad, ja cietušais nevar saņemt kompensāciju saskaņā ar veselības apdrošināšanas segumu;
- līdz 35 000 HRK par negūtajiem ienākumiem.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts?

Cietušajam var piešķirt kompensāciju pat tad, ja vainīgais nav zināms vai kriminālprocess nav uzsākts.

Vai man ir tiesības uz ārkārtas maksājumu, kamēr es gaidu lēmumu par savu kompensācijas prasību?

Horvātijas tiesību aktos ārkārtas maksājumi nav paredzēti.

 Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību

Esmu noziegumā cietušais. Ar ko man jāsažinās, lai saņemtu atbalstu un palīdzību?

Palīdzības dienests cietušo atbalstam

Valsts palīdzības dienests noziegumos un kriminālpārkāpumos cietušajiem (116-006) nodrošina emocionālu atbalstu, informāciju par cietušā tiesībām, praktisku informāciju un norādījumus par to, kuras struktūras un organizācijas var sniegt papildinformāciju, palīdzību un atbalstu.

Šis palīdzības dienests ir bezmaksas tālruņa informācijas dienests,

kas pieejams horvātu un angļu valodā darbdienās no plkst. 8.00 līdz 20.00.

Valsts palīdzības dienests noziegumos un kriminālpārkāpumos cietušajiem (116-006) ir vispārēja atbalsta dienests.

Plašāka informācija pieejama vietnē: <https://pzs.hr/>.

Citas specializētas pilsoniskās sabiedrības organizācijas arī sniedz atbalstu un palīdzību pa tālruni konkrētos noziegumos cietušajiem un bērniem. Plašāka informācija pieejama Horvātijas [Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#), kur pieejams saraksts ar organizācijām katrā apgabalā un informācija par pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras iekļautas Noziegumos cietušo un noziegumu liecinieku atbalsta un sadarbības tīklā (*Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela*).

Saraksts ar organizācijām, kas sniedz valsts mēroga psihosociālo un juridisko palīdzību:

116 006	Valsts palīdzības dienests noziegumos un kriminālpārkāpumos cietušajiem	Darbdienās 8.00–20.00
116 000	Valsts uzticības tālrunis pazudušu bērnu meklēšanai	24/7
116 111	Pazudušu un ļaunprātīgi izmantotu bērnu centrs	24/7
0800/0800	Bērnu palīdzības tālrunis <i>Hrabri telefon</i>	Darbdienās 9.00–20.00
0800 77 99	Vecāku palīdzības tālrunis <i>Hrabri telefon</i>	Darbdienās 9.00–20.00
0800 55 44	Cilvēku tirdzniecības ārkārtas palīdzības izsaukuma numurs	Katru dienu 10.00–18.00
0800 655 222	Konsultāciju centrs no vardarbības cietušām sievietēm	
0800 200 144	Zagrebas sieviešu patversme	Darbdienās 11.00–17.00
01 6119 444	Ārkārtas palīdzības izsaukuma numurs no vardarbības cietušām sievietēm un bērniem	
01 48 28 888	Sieviešu palīdzības tālrunis <i>Ženska pomoć sada</i>	24/7
01 48 33 888	Bezmaksas juridiskā palīdzība no vardarbības ģimenē	
01 4811 320	cietušajiem <i>B.a.B.e.</i>	Darbdienās 9.00–15.00
	No seksuālās vardarbības cietušo atbalsta centrs	
	Seksuālo tiesību centrs <i>Ženska soba</i>	Darbdienās 10.00–17.00
	Psiholoģiskā palīdzība	
	Psiholoģiskās palīdzības centrs <i>TESA</i>	Darbdienās 10.00–22.00
	Palīdzības tālrunis <i>Plavi</i>	Darbdienās 9.00–21.00
	Bezmaksas juridiskā palīdzība	Darbdienās 10.00–12.00, trešdienās un ceturtdienās
	Tiesībszinātņu universitātes Juridiskā klīnika, Zagreba	17.00–19.00

Vai atbalsts cietušajiem ir bez maksas?

Jā.

Kāda veida atbalstu var saņemt no valsts dienestiem vai iestādēm?

Cietušo un liecinieku atbalsta departamenti nodrošina:

1. emocionālu atbalstu;
2. informāciju par tiesībām;
3. tehnisku un praktisku informāciju cietušajiem, lieciniekiem un viņu ģimenes locekļiem;
4. vēršanos pie specializētām institūcijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām atkarībā no cietušā/liecinieka vajadzībām.

Apgabaltiesu cietušo un liecinieku atbalsta departamenti:

CIETUŠO UN LIECINIEKU ATBALSTA DEPARTAMENTI

	Adrese: <i>Europska avenija 7, 31 000 Osijek, Croatia</i> Tālr.: 031/228-500 E-pasts: podrska-svjedocima@zsos.pravosudje.hr
Osijekas apgabaltiesa	Adrese: <i>Žrtava fašizma 7, 51000 Rijeka, Croatia</i> Tālr.: 051/355-645 E-pasts: podrska-svjedocima-ri@pravosudje.hr
Rijekas apgabaltiesa	Adrese: <i>Trg Ljudevita Posavskog 5, 44000 Sisak, Croatia</i> Tālr.: 044/524-419 E-pasts: podrska-svjedocima-sk@zssk.pravosudje.hr
Sisakas apgabaltiesa	Adrese: <i>Gundulićeva 29a, 21000 Split, Croatia</i> Tālr.: 021/387-543 E-pasts: podrska-svjedocima-st@pravosudje.hr
Splitas apgabaltiesa	Adrese: <i>Županijska 33, 32000 Vukovar, Croatia</i> Tālr.: 032/452-529 E-pasts: podrska-svjedocima-vu@pravosudje.hr
Vukovaras apgabaltiesa	Adrese: <i>Borelli 9, 23 000 Zadar, Croatia</i> Tālr.: 023/203-640 E-pasts: podrska-svjedocima@pravosudje.hr
Zadaras apgabaltiesa	Adrese: <i>Trg N.Š. Zrinskog 5, 10 000 Zagreb, Croatia</i> Tālr.: 01/4801-062
Zagrebas apgabaltiesa	

Horvātijas Tieslietu ministrijas Cietušo un liecinieku atbalsta dienests (*Služba za podršku žrtvama i svjedocima*):

- nodrošina cietušo un liecinieku atbalsta sistēmu,
- koordinē tiesās izveidoto cietušo un liecinieku atbalsta nodaļu darbu,
- sniedz cietušajiem, cietušajām pusēm vai viņu ģimenes locekļiem informāciju par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu no ieslodzījuma vietas (beznosacījuma atbrīvošana vai nosacīta atbrīvošana),
- sniedz informāciju par tiesībām un emocionālo atbalstu cietušajiem un lieciniekiem no ārvalstīm, kuri aicināti sniegt liecību Horvātijas tiesās, izmantojot starptautiskās juridiskās palīdzības mehānismu, un Horvātijas cietušajiem un lieciniekiem, kuri aicināti sniegt liecību ārvalstu tiesās, izmantojot minēto mehānismu. Dienests nosūta cietušajiem un lieciniekiem informatīvas vēstules ar kontaktinformāciju,
- saņem kompensācijas pieprasījumus no noziegumos cietušajiem, sagatavo materiālus Noziegumos cietušo kompensācijas komitejas (*Odbor za novčanu naknadu žrtvama kaznenih djela*) sanāsmēm un sniedz palīdzību pārrobežu lietās.

Kāda veida atbalstu es varu saņemt no nevalstiskajām organizācijām?

Atkarībā no organizācijas veida un tās uzdevumiem ir pieejama dažāda veida palīdzība un atbalsts, proti, psiholoģisks, emocionāls, juridisks, praktisks un medicīniskais atbalsts, kā arī atbalsts tiesā un mājokļu un drošības jomā.

Plašāka informācija un šo organizāciju saraksts atbilstīgi apgabaliem atrodami [Horvātijas Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē.

Horvātijā tiek veidoti 12 probācijas dienesta biroji. Šā pasākuma mērķis ir pievienot cilvēcisku aspektu kriminālsodu izpildei, nodrošināt noziedzīgā nodarījuma izdarītāju efektīvāku reintegrāciju sabiedrībā un nodrošināt palīdzību cietušajiem, cietušajām pusēm, kā arī cietušo un noziedzīgā nodarījuma izdarītāju ģimenēm.

Valsts probācijas dienests piedalās sagatavošanas pasākumos, kas paredzēti, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītājus atkal iekļautu kopienā pēc tam, kad viņi ir atbrīvoti no ieslodzījuma vietas. Tas ietver pasākumus, lai palīdzētu viņiem atrast mājvietu un darbu un sagatavotu viņus, kā arī cietušos, cietušās puses un to ģimenes noziedzīga nodarījuma izdarītāja atbrīvošanai. Dienests veic arī pasākumus, lai sniegtu psihosociālu atbalstu cietušajiem, cietušajām pusēm, kā arī cietušo un noziedzīgā nodarījuma izdarītāja ģimenēm.

Ja atbrīvojamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs izcieš sodu par dzimumnoziegumu, nodarījumu pret dzīvību un veselību vai vardarbīgu nodarījumu, probācijas dienestam attiecīgā veidā un bez kavēšanās jāinformē cietušie, cietušās puses un to ģimenes.

Atsevišķu probācijas dienesta biroju un Tieslietu ministrijas Probācijas departamenta kontaktinformācija ir pieejama [šeit](#).

Noziegumos cietušie var sazināties ar policiju pa e-pastu policija@mup.hr vai prevencija@mup.hr vai pa tālruni 192 (24/7) vai +385 1 3788 111.

 Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.